שכן יריעה שנפל בה דרנא קורעין בה

ותופרין אותה אמר רב זומרא בר מוביה אמר

רב "המותח חום של תפירה בשבת חייב

חמאת יוהלומד דבר אחד מן המגוש חייב

מיתה והיודע לחשב תקופות ומזלות ואינו

חושב אסור לספר הימנו יימגושתא רב

ושמואל חד אמר חרשי וחד אמר גדופי

תסתיים דרב דאמר גדופי דאמר רב זומרא בר

מוביה אמר רב הלומד דבר אחד מן המגוש

חייב מיתה דאי מ"ד חרשי הכתיב סילא

תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות

תסתיים אר"ש בן פזי א"ר יהושע בן לוי משום

בר קפרא כל היודע לחשב בתקופות ומזלות

ואינו חושב עליו הכתוב אומר יואת פועל ה'

לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו א"ר שמואל

בר נחמני א"ר יוחנן ימנין שמצוה על האדם

לחשב תקופות ומולות שנאמר יושמרתם

ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני

העמים איזו חכמה ובינה שהיא לעיני העמים

הוי אומר זה חישוב תקופות ומזלות: יהצד

צבי וכו': ת"ר יהצד חלזון והפוצעו אינו

חייב אלא אחת רבי יהודה אומר חייב שתים

שהיה ר' יהודה אומר הפציעה בכלל דישה

אמרו לו אין פציעה בכלל דישה אמר רבא

מ"ם דרבנן קסברי יאין דישה אלא לגדולי

קרקע וליחייב נמי משום נמילת נשמה

אמר רבי יוחנן שפצעו מת רבא אמר אפילו

תימא שפצעו חי מתעסק הוא אצל נמילת

נשמה והא אביי ורבא דאמרי תרווייהו

ימודה 🤊 ר"ש בפסיק רישא ולא ימות 🐿 שאני

הכא דכמה דאית ביה נשמה מפי ניחא

ליה כי היכי ידליציל ציבעיה: יוהשוחטו:

שוחם משום מאי חייב רב אמר משום

צובע ושמואל אמר משום "נמילת נשמה

גד א מיי׳ שם הלכה ע סמג שם טור שו"ע או"ח סימן שם טור שוייע חייתו סימן שת סעיף ו: נה ב שוייע יוייד סימן קעט

:מעיף יט נו ג סמג עשין מו: בי א שנה עשין נוו. בו ד מיי פ"י מהלכות שבת הלכה יט סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סמן שטו סעיף

ה: נח ה מיי' פ"ח מהלכות שבת הלכה ז ופכ"א הלכה יב: שלו סעיף א:

א מהלי שבת םא חטמיי פיי כלכה א:

מוסף תוספות

א. הכא לא בעי למימר הכי. מוס' הכא"ש. ב. מתחלה. תוס' פטור ור׳ חלזון מחייב. מום' הכח"ש. דבצידה ליגי. חי' הר"ן, T. כי דליצלי צביעיה. חי' לא פליני. חייב. מוס' הרח"ש. 1. [נפרקין דף נ"ב ע"ח]. ז. וכיון דגלי קרא בחבורה דמקלקל חייב אע״ג דלאו מלאכת מחשבת אע"ג דיאו מאכת מחשבת הוא ה"ה מתעסק נמי. מוס' הל"ש, ח. אבל מתעסק דהתם מתכוין הוא אלא שמתעסק בהיתר ועלה בידו דרר אימור והוה ליה מלאכה דבר איסור והוה ליה מלאכה שאינה צריכה לגופה ובהא מחייב ר' שמעון בחבורה, אבל בדבר שאינו מתכוין פוטר אף בחבורה. מוס' הרא״ש. ט'. וא״ת לעניז מתכויז . נמי נימא הכי הואיל ומקלקל נמי נימא הכי הואיל ומקלקל בחבורה חייב שאין מתכוין נמי חייב כי היכי דאמרינן לענין מתעסק, י"ל [דהוי]. לענין מווצטק, לייל (ויזוי). מוס' הלח"ט, י. [ד]פטור דאינו מתכוין לאו משום מלאכת מחשבת הוא. מוס' הלח"ט. יא. כר"י בדבר שאין מתכוין איכא לספוקי במקלקל הלכתא כמאן, אבל אי אמרינן הלכה. מוס׳ הכל״ש.
יב. [ד]מותר. מוס׳ הכל״ש.
יג. [ד]מותר. מוס׳ הכל״ש.
יג. מ״מ. מוס׳ הכל״ש. יT. אי
לא, אבל דלא ניחא ליה שרי. תוס' הרא"ש. 10. שאינו מתכוין ליפותו. תוס' הרא"ש. נות ליפודוו. מוט סגט ט. 10. ואע"ג דפסיק רישיה הוא. מוס' סכל"ש. יו. מאי קאמר מתעסק הוא אצל נטילת נשמה. תוס' הרח"ש. יח. [דהא] לקמן בריש . שרצים שמונה שובים כ.כ דהחובל בהם חייב דכיון בדם וחייב משום צובע, ולא בדם וחייב משום צובנ, ולא בדם וחייב משום צובנ, ולא צריך הוא לאותה צביעה ומה צביעה במיכא בחובל במיכא בחובל (במקום שחבל בו. במקום שחבל בו. במקום שחבל בו. במקום במיכא קשה במינה במינה במינה במינה במינה ומני בשל ביינציא. בשמעתין מאי קאמר מתעסק הוא אצל נטילת נשמה והלא כל כונתו להוציא את הדם כל כונתו להוציא את הדם והיינו נטילת נשמה. מוס' הלח"ש, כא. ואההוא דם קאמר דמתעסק הוא. מוס' הלח"ש, כב. תנא. מוס' הלח"ש. בג. ואסקה רב דמשכחת לה השחיטה דמא, דליחזוה בהדיא שהיא בשר שחוטה למזרויה ריומא וקפצי לנ ושוחט לעצמו או ושוחם לעצמו או לצחן העור לית ליה האי טעמא ומשום נטילת נשמה בלחוד חייב, והיינו שוחט דמתני׳, כך פירש רבינו תם ז״ל.

רבינו חננאל

ריטב״א.

אמגושתא. פי׳ בלשון ערבי הצד צבי השוחטו כו״. ת״ו

שבל בה דרנא בו'. מימה לר"י דנריש האורג (קה.) אמרי קורע על מנת לתפור שתי תפירות היכי משכחת לה ומשני דעבידא ככיסתא ואומר ר״יא דבמשכן היו אומנים ביותר והיו נזהרים ב שלא היו עושים ככיסתא והתם לא קאמר שנפל בה דרנא דנקט דשכיח טפי ועוד דהתם בעי לאשכוחי

ותו לא ויריעה שנפל בה דרנא לריך לקורעה מתחלתה ועד סופה ויש בה כמה תפירות ואע"ג דהשתא לא משכח׳ במשכן על מנת לתפור שתי תפירות ותו לא סברא הוא דבשתי תפירות הוי דבר חשוב: אמגושא. פיי בערוך ש דפליגי בהא דאמר רב פפא באלו מגלחין (מו"ק יח.) פרעה אמגושי היה דכתיב הנה יולא המימה חד אמר לעשות כשפים היה יולא וחד אמר גדופי שהיה עושה עלמו ע"ז שהיה אומר לי יאורי ואני עשיתני ואין נראה לר"י דפליגי רב ושמואל במאי דאמר רב פפא אלא פליגי אאמגושא שנזכר בשום מקום במשנה או בברייתא: הצד חלוון. גלמאן דמוקי לה בשפלעו חי אתי שפיר הא דנקט הלד חלזון דדרך לפולעו מיד אחר לידה כל זמן שהוא חיד וקמ"ל דאע"פ שפלעו חי לא מיחייב משום נטילת נשמה ואפילו למאן דמוקי לה כשפלעו מת קמ"ל דלא מיחייב בלידה שלו משום נטילת נשמה דחף על גב דאמרי׳ בפרק שמונה שרלים (לקמן דף קו:) השולה דג מן הים כיון שיבש בוה כו׳ הכא שמא חלזון דרכו לפרכם ולקרב מיתתו ול"ע דבירושלמיו משמע דלד חלזון לא מיחייב משום לידה: וֹלִיחִיבֹ נמי משום נמילת נשמה.

הורע על מנת לתפור שתי תפירות

ואפי׳ לרבי יהודה דאמר מקלקל בחבורה פטור פריך שפיר דהיכא דאיכא תקון קלת חייב כדאמרי׳ בפסחים (דף עג.) בסוף אלו דברים והכא נמי במה שממיתו יש תקון קלת שאינו מפרכם לכאן ולכאן ונוח ליטול ממנו הדם ולמאי דמסיק דכמה דאית ביה נשמה טפי ניחא ליה אתי שפיר נמי לרבי יהודה דהשתא ליכא תיקון כלל ומיהו שמעתין אתיא אפי׳ לר״ש

דמחייב מקלקל בחבורה מדמשני מתעסק הוא אלל נטילת נשמה ולא קאמר מקלקל הוא: מתעםק הוא אצל נמילת נשמה. האי מתעסק לאו דוקא דהא מתעסק בחבורה חייב לר"ש דאמר בס"פ ספק אכל (כרימות יט:) הנח לתינוקות הואיל ומקלקל בחבורה

משום

חייב מתעסק נמי חייב וטעמא כדיליף בהאורג (לקמן קו.) מדאילטריך למישרי מילה מכלל דמקלקל בחבורה חייב ולא חיישינן למלאכת מחשבת דמקלקל דעלמא לא מיפטר אלא משום מלאכת מחשבת כדאמר בספ״ק דחגיגה (דף יc) ומתעסק דהכא היינו דבר שאין מתכוין כיון דאין מחכוין כלל למלאכה מותר אפי׳ בחבורהה אע״פ דלא בעי מלאכת מחשבת "כמו כל איסורים שבחורה דלא שייך בהו מלאכת מחשבת ושרו אין מתכוין' כדאמר מוכרי כסות מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכוין בחמה מפני החמה כו' (כלאים פ"ע משנה ה) וכן מוכח בפ"ק דכתובות (ד'ה:) דאמר את"ל דם חבורי מיחבר לדם הוא לריך או להנאת עלמו הוא לריך ואח"ל להנאת עלמו הוא לריך הלכה כרבי יהודה או הלכה"א כר"ש פירוש "בדבר שאין מתכוין ואת"ל הלכה כר׳ יהודה בדבר שאין מתכוין במקלקל הלכה כמאן משמע דאי הלכה כר"ש בדבר שאין מתכוין מו ליכא לספוקי במקלקל דאפי׳ מקלקל בחבורה חייב "גכיון דאין מתכוין מותר:

מפי ניחא ליה כי היכי דליציל ציבעי'. פי׳ אע"ג דהוי פסיק רישיה דמודה ר"ש הכא מיפטר משום דהוי מלאכה שאינה לריכה לגופה דאפי׳ במקלקל פטר ר״ש במלאכה שאינה צריכה לגופה כדאמר בפרק הנחנקין (סנהדרין פד:) מאן שמעת ליה דאמר מקלקל בחבורה חייב ר"ש הא אמר מלאכה שאינה לריכה לגופה פטור עליה וכי מודה ר"ש בפסיק רישיה ה"מ במידי דניחא ליה אי מחרמי דהוי לריכה לגופה אבל במידי דלא איכפת ליה לא מודה ורש"י פי′ דהא דמודה ר"ש בפסיק רישיה היינו במאי דלא איכפת ליה אי מתרמי™ וליתא דהא מזרד זרדין בארעא דחבריה שו פטר ר"ש בפ׳ הבונה (לקמן קג.) שו והתם לא איכפת ליה אי מתרמי אלא כדפי׳ ותימה דבספ״ק דחגיגה (דף י:) משמע דהא דפטר ר"ש מלאכה שאינה לריכה לגופה היינו משום דבעי מלאכת מחשבת וא"כ בחבורה דלא בעי מלאכח מחשבת ליחייב בה מלאכה שאינה לריכה לגופה: בי היבי דליציל ציבעיה. קשה לר"י דמ"מ על נטילת הדם ליחייב משום נטילת נשמה" דנראה כלשון אחר שפי" בקונט" בריש שמונה שרצים (לקמן קו.) דחובל בהן חייב משום דהוי חולדה דשוחט וחייב משום נטילת נשמה ונטילת הדם היינו נטילת נשמה"^ט כדכתיב כי הדם הוא הנפש ולכך ח' שרצים שיש להם עור חייב בנצרר הדם אע"פ שלא יצא דכיון שנצרר סופו לצאת אלא שעתה העור מעכבו ושאר שרלים שאין להם עור אינו חייב עד שילא מהם דם אבל בנלרר הדם ולא ילא לא מיחייב דכיון שלא ילא סופו לאזור דאם היה סופו ללאת היה יולא מיד שאין העור מעכבו^ב והשיב לו ר״ת דדם חלוון הראוי ללביעה מיפקד פקיד ולא מיחייב על אותו הדם משום נטילת נשמה ועל דם אחר היולא עמו נמי לא מיחייב דלא ניחא ליה כי היכי דליציל ציבעיהי™ אבל אין לפרש דנטילת נשמה היינו שמחליש אוחו דבר שחובל בו דגבי דם בתולים מה לריך לחלישות האשה וגבי מילה מה לריך לחלישות התינוק אלא לנטילת הדם קרי נטילת נשמה כדפי': שוחם משום מאי מיחייב. לאו אשוחט דמתני' קאי דההוא פשיטא דלא הויבי אלא משום נטילת נשמה דלובע תנן בהדיא במתני' אלא אשוחט דעלמא קאיביג

דרנא. תולעת ומנקב בו נקב קטן ועגול ולריך לקרוע למטה ולמעלה את הנקב שלא תהא התפירה עשויה קמטין קמטין: **המוחח חוט** של **תפירה**. בגד התפור ועומד והניח החוט ארוך ונתפרדו שתי חתיכות הבגד זו מזו במקלת וחוטי התפירות נמשכין ומותח את ראשי

החוט להדק ולחבר זו היא תפירתו וחייב: והלומד דבר אחד מו המגוש. מין הממשיכו לע"ז אפי׳ דבר תורה אסור ללמוד ממנו: והיודע כו'. הני תלת שמעתתא שמעינהו י) מר זוטרא מרב כי הדדי וגרסינהו: אמגושא. דאמרינן בכל דוכתא רב ושמואל פליגי ביה: חד אמר חרשי. מכשף: וחד המר גדופי. מין האדוק בע"ו ומגדף תמיד את השם ומסית אנשים לע"ו: דאי סלקא דעתך חרשי. וטעמה משום דכתיב לא ימלא בך וגו' [דברים יח] וקא חשיב מכשף: והא כתיב לעיל מיניה לא תלמד לעשות כדי שתעשה: להבין. שתוכל לעמוד בהן ואם יעשה נביא שקר לפניך שתבין שהוא מכשף: מסחיים. דגדופי הוא הלכך כל דבריו דברי ע"ו^ק והסתלק מעליו שלח ישיאך: לעיני העמים. שחכמה הניכרת היא שמראה להם סימן לדבריו בהילוך החמה והמזלות שמעידין כדבריו שאומר שנה זו גשומה והיא כן שנה זו שחונה והיא כן שכל העיתים לפי מהלך החמה במזלותיה ומולדותיה במזל תלוי הכל לפי השעה המתחלת לשמש בכניסת החמה למזל: הפולעו. דוחקו בידיו שילא דמו: אינו חייב אלא אחת. משום לידה אבל אפליעה ליכא חיוב: בכלל דישה. שמפרק דמו הימנו כמפרק תבואה מקשין שלה: מתעסק הוא אצל נטילת נשמה. כלומר לגבי נטילת נשמה הוי מתעסק בדבר אחר ולא הויא מלחכת מחשבת שחינו מתכוין שימות: טפי ניחא ליה. שדם החי טוב מדם המת וכיון דכל עלמו מתכוין וטורח לשומרו שלא ימות בידו אפי׳ מת אין כאן אלא מתעסק וכי מודה ר' שמעון במידי דלה היכפת ליה הי מיתרמי ומיהו איכווני לא מיכוין: דליציל

ליבעיה גרסינן. שתהא מראית לבעו ללולה: שוחט משום מאי מיחייב. שחיטה במלאכת המשכן היכא ומאי עבידת׳ אי מעורות אילים מאדמים למה לי בהו שחיטה בחניקה נמי סגי: משום

מ"ל למנושל. ב) ור"ה כד: ה) ק"ה חתנהסה, ב) [ר"ה כד: ע"ז יח. תג: סנהד' סח.], ג) [נ"ל יונמן], ד) [חוספחה פ"ט ע"ש], ד) לקמן קג. קיה: קיה: קיה. קכ: קלג. קמג. [בילה לו.] כחובות ו. בכורות כה. סוכה לג:, ו) ול"ל דליצלת פי דלא ניחא ליה דתיפוק נשתה דכל כתה דלאת ביה נשתה טפי תצלח צבעיה שצבעו תחעלה יפה ויהא לבעו יפה ובריא כי אז מללית. ערוך] ז) [ל"ל רב], מינות., ט) [ערך מ) במ״מ: חמגושח],

תורה אור השלם

ו כי אתה בא אל הארץ ז בּי אַיְּנִיוּ בָּא אָּי יְאָּנְ זֹ אָשֶׁר יְיִ אֱלֹדֶיףְ נַתֵּן לְּךְּ לֹא הַגּוֹיִם הָהֵם: דברים יח ט 2 וְהָיָה כִּנוֹר וְנֶבֶל תֹף וְחָלִיל

לעיני חכמתכם ובינתכם הַעַמִּים אֲשֵׁר יִשְׁמִעון אֵת כָּל וְּטַבֶּיִים הָאֵלֶה וְאָמְרוּ הַלָּ עַם הַחְקִּים הָאֵלֶה וְאָמְרוּ רַקּ עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוּי הַגְּדוֹל הַזָּה:

הגהות הב"ח

(א) גם' שאני הכא. נ"ב עמ"ש לף קג:

מוסף רש"י

אבל אתה למד להבין ולהורות. כלומר להצין מעשיהם כמה הם מקולקלים ולהורות לבניך לא תעשה כך וכך שוה הוא מק הגוים (דברים יח ש). מודה ר"ש בפסיק רישא ולא ימות. נאומר אחמון ראש בהמה זו בשבת ואיני רולה שתמות, דכיון דאי אפשר שלא מתמות, דכיון דחי מפשר שנת מתות כמתכוין חשיב ליה, וכי אמרינן דבר שאין מתכוין מותר כגון היכי דאפשר ליה בלא איסור, כגון גורר אדם מטה כמא ומפסל ובלבד שלא יתכוין כמא ומפסל ובלבד שלא יתכוין כסח וספסג ובנבד שנח יחברין לעשות חרין, ואט"ג דאיכה למיחש דילמא עביד חרין, כיון דלא מחכוין להכי ואפשר לגרירה בלא חרין, כי עביד נמי חרין דהוי מלאכה גמורה לא מיחייב, אבל היכי דודאי עביד מודה

רב נסים גאוז

שכן (קרש) [יריעה] שנפל בו דרנא. פי׳ דרנא תולעת, ובסוף פרק אלו טריפות (חולין דף זו) משכחת ואת נכלתם תשקצו, לרבות את הדרנין של בהמה. רבא אמר אפילו תימא רבא אמר אפילו הימא שפצעו חי מתעסק הוא אצל נטילת נשמה. קיי״ל שהמתעסק לענין שבת פטור, ומשכחת עיקר דילה במסכת כריתות בפרק ספק אכל חלב (דף יט) אמר רב נחמן אמר (וף יש) אמו דב נוזמן שמואל [המתעסק] בד ובעריות (בחלבים שמואל (המתעסקן בחלבים ובעריות (בחלבים פטור ובעריות) חייב שכבר נהנה. מתעסק בשבת פטור מלאכת . מחשבת אסרה תורה. ומשכחת לה בסנהדרין בפ׳ ד׳ מיתות (דף לה בסנהדרין בפ׳ ד׳ מיתות (דף סבן. ובגמרא דהזורק דבני מערבא (הזורק) [המתעסק] בשבת פטור, היאך . עבידא אמר הריני קוצר חצי . גרוגרת וקצר כגרוגרת פטור. ובגמ' דכל שעה בפסחים ודף מצות שכן לא חייב בהן שאין . מתעסק כמתעסק, שאם נתכוין מורכסק כמורכסק, שאם מוכרן להגביה את התלוש וחתך המחובר פטור. וכגון זה כל מלאכה שהיא באה חילוף מה שנתכוון העושה אותה מתעסק מיקרי שהרי לא נעשית מחשבתו. אלו לאפוקי מדר׳ אליעזר דמחייב על תולדה . לו אכלת חלב (דף טז) אמר ר'

עקביא שאלתי את ר׳ אליטזר העושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת בהעלם אחד מהו, חייב על כל אחת ואחת עקביא שארוני אור אייפור הפושה מאסורות הבים בשבותות הבה מפיק מאסור אחוב האפנים אחד מות, הייב. על כל אחור אחת א אז חייב אחת על כולן, אמר לי חייב על כל אחת ואחת מקל וחומר. האמר בתלמור בעי מיניה ולדי מלאכות אי כמלאכות דמיין א לא, ופשט ליה דולדי מלאכות כמלאכות דמיין. דאי די שמענון הא אמר לא נאמרו כל השיעורין האלו אלא למצניעיהן. בפירקא דלקמן המוציא יין (דף עו) משכחת להא דרי שמעון. מליק פרק כלל גדול

הצד חלזון והפוצעו אינו חייב אלא אחת, ר' יהודה אומר חייב שתים, פציעה בכלל דישה. ורבנן סברי אין דישה אלא בגידולי הצד חלזון והפוצעו אינו חייב אלא אחת, ר' יהודה אומר חייב שתים, פציעה בכלל דישה. ורבנן סברי אין דישה אלא בגידולי יהבר וזרון והשובעם אינו חייב אל אחות. ליהודה אומה חייב שהום, מבציות הבליל רישה דובן סבר אין רישה אלא בנידולי קרקע. האקשינן לרבנן ליחים משום צידה ומשום נטילת נשמה. ופריק ר' יוחנן שפצעו מת. רבא את אפילו תימא שפצעו חי, מתעסק אצל נטילת נשמה, וקיריל המתעסק בחלבים ובעריתון חייב משום דנהנה, המתעסק בשבת פטור מלאכת מחשבת אסרה תורה, דלא קא ניחא לנטילת נשמה, דניחא ליה דנהוי חי כי היכי דליצלח ציבעיה, דכל כמה דהוא חי מצלח ציבעיה. שוחט משום מאי מחייב, רב אמר משום צובע.